EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 17.7.2009
COM(2009) 382 galīgā redakcija

2009/0105 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu attiecībā uz nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu atbalstam paredzētas mājokļu intervences atbilstību

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Priekšlikuma mērķis ir atļaut ERAF finansiālā atbalsta piešķiršanu mājokļu intervencēm nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā dalībvalstīs, kas pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā. Jaunajās dalībvalstīs vairākums šo kopienu dzīvo lauku rajonos un patversmēs (gan laukos, gan pilsētā), un tām nevar piešķirt atbalstu no ERAF.

ERAF regulas 7. panta 2. punktā[1] paredzēts, kādos gadījumos mājokļu izdevumi ir atbilstīgi jaunajās dalībvalstīs. Tomēr līdzšinējā pieredze liecina, ka atbilstības nosacījumi pilnībā neatbilst faktiskajām vajadzībām.

Saskaņā ar pašreizējiem ERAF noteikumiem mājokļu intervences ir iespējamas saistībā ar *pilsētu* attīstības darbību un *esošu ēku atjaunošanai*. Tādēļ nav iespējams piešķirt atbalstu no ERAF mājokļu intervencēm lauku rajonos vai "ēkām" ļoti sliktā stāvoklī pilsētā vai lauku rajonos.

ES bažas par sociālo atstumtību pieaug, bet palielinās arī apņemšanās to novērst, tostarp konkrēti romu gadījumā. Eiropas Parlaments[2] un Padome[3] vairākkārt aicinājuši Komisiju veikt pasākumus, lai sekmētu šo kopienu iekļaušanu, kuras dzīvo galējā nabadzībā un nelabvēlīgos apstākļos. Komisija ir apņēmusies ierosināt pasākumus, lai struktūrfondu ietvaros uzlabotu minēto kopienu dzīves apstākļus.

Šis priekšlikums par grozījumiem ERAF regulā ir minētās apņemšanās rezultāts.

Turklāt vienkāršošanas labad šajā priekšlikumā iekļauti nelieli grozījumi ERAF regulas 7. panta 2. punkta pašreizējā formulējumā saistībā ar sistēmu, kurā mājokļu intervences pilsētās veic, negrozot esošos atbilstības noteikumus par labu ES-12. Konkrēti tie ir šādi.

i) ERDF regulas 7. panta 2. punktā Komisijai piešķirtas izpildpilnvaras, lai pieņemtu sarakstu ar kritērijiem, kas vajadzīgi, lai noteiktu apgabalus un sarakstu ar atbilstīgiem mājokļu intervences pasākumiem. Komisija īstenoja savas pilnvaras, kas noteiktas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 47. pantā. Tomēr, ņemot vērā lielo mājokļu situācijas dažādību uz vietas, ir konstatēts, ka Komisijas noteiktie kritēriji nav piemēroti. Tāpēc tos patlaban vienkāršo. Lai īstenotu patlaban procesā esošo Regulas (EK) Nr. 1828/2006 47. panta vienkāršojumu, ir ierosināts noteikt, ka Komisijai piešķirtās izpildpilnvaras būs iespējamas, bet ne saistošas.

ii) Skaidrības labad ierosinātajā regulā jāiekļauj esošu ēku intervenču atbilstīgie veidi

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regula (EK) Nr. 1080/2006, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 397/2009, OV L 210, 31.7.2006., 1. lpp.

2 Eiropas Parlamenta 2009. gada 11. marta rezolūcija par romu sociālo stāvokli un labāku piekļuvi ES darba tirgum (2008/2137INI).

3 Padomes secinājumi par romu iekļaušanu, Luksemburga, 2009. gada 8. jūnijs.

(dzīvojamo ēku kopējo platību atjaunošana, valstij piederošu ēku atjaunošana, lai tās pārveidotu par "sociālajiem mājokļiem").

iii) Visbeidzot, jāpilnveido pašreizējais ERAF regulas 7. panta 2. punkta formulējums "izdevumi ir plānoti saistībā ar integrētu pilsētu attīstības *darbību* vai *prioritāru virzienu* apgabaliem, kurās vērojama vai draud fiziska stāvokļa pasliktināšanās un sociāla atstumtība". Tādēļ ierosināts aizstāt vārdus "darbība" un "prioritārs virziens" ar formulējumu "integrēta pieeja", kas nodrošina, lai mājokļu intervences ietilptu plašākā intervencē, kurā iekļauti ar mājokļiem saistīti aspekti, piemēram, sociālie pakalpojumi, sabiedriskās vietas, kultūra, izglītība, transporta infrastruktūra, ekonomiskā darbība apgabalā utt., neatkarīgi no finansējuma avota.

- **Vispārīgais konteksts**

Piekļuve mājoklim un pieņemamiem dzīvošanas apstākļiem visiem iedzīvotājiem un it īpaši tiem, kuri ir visnelabvēlīgākajā situācijā, mūsu sabiedrībā ir pamatprasība.

Dzīves apstākļi kopienās, kuras dzīvo galējā nabadzībā un nelabvēlīgos apstākļos, vairākumā gadījumu ir nožēlojami. Augsts bezdarba līmenis, zems izglītības līmenis, prasmju trūkums, veselības pakalpojumu trūkums, noziedzība, teritoriālā segregācija, sociālā atstumtība, rasisms un izlikšana no mājokļa veido drūmu ainu, kas ir pretrunā ar Eiropas Savienības pamatvērtībām.

Struktūrfondu finansiālais atbalsts var būtiski papildināt valsts iestāžu pūles novērst šo nepieņemamo situāciju. Tāpēc piešķīrumi jādara pieejami arī mājokļu intervencēm to kopienu labā, kuras patlaban nevar saņemt ERAF atbalstu, t. i., i) mājokļu intervencēm arī ārpus pilsētas un ii) mājokļu intervencēm, kas nozīmē īpaši sliktā stāvoklī esošu mājokļu aizstāšanu neatkarīgi no to atrašanās vietas ("pilsēta" vai "lauki").

Lai novērstu nepamatotu diskrimināciju, romu iekļaušanas otrajam pamatprincipam jābūt ierosināto intervenču vadošajam principam, kas nozīmē, ka īpaši uz romiem vērstas intervences nevar izslēgt citus cilvēkus līdzīgā sociālekonomiskā situācijā[4].

Turklāt mājokļu intervences, lai palīdzētu nelabvēlīgos apstākļos esošām kopienām, kurās raksturīga galēja nabadzība, skar tikai daļu no sarežģītas problēmas. Tāpēc tās jāveic saistībā ar integrētu daudzdimensiju pieeju, kura jānosaka valsts līmenī, ar spēcīgām partnerībām un iesaistot aspektus, kas attiecas uz izglītību, sociālajām lietām, integrāciju, kultūru, veselību, nodarbinātību, drošību utt. Tādējādi priekšlikuma, ar kuru groza pašreizējo ERAF regulu, mērķis ir ar integrētās pieejas starpniecību nodrošināt mājokļus pieņemamā stāvoklī. Šajā kontekstā ārkārtīgi svarīga ir valsts iestāžu nozīme visos īstenošanas posmos.

- **Spēkā esošie noteikumi priekšlikuma jomā**

---

4 "*Iekļaušanas politikas ierosmēs būtiska ir skaidri formulētas, bet ne ierobežotas romu mērķgrupas noteikšana. Tas nozīmē koncentrēšanos uz romiem kā mērķgrupu,* ***taču neizslēdzot citus iedzīvotājus ar līdzīgiem sociāli ekonomiskiem apstākļiem (..)***". *Kopējie romu iekļaušanas pamatprincipi, kas apspriesti integrētās Eiropas platformas romu iekļaušanai pirmajā sanāksmē, 2009. gada aprīlis, pievienots Padomes secinājumiem par romu iekļaušanu, Luksemburga, 2009. gada 8. jūnijs*.

Izņemot intervences energoefektivitātes un atjaunojamas enerģijas jomā, kas pieejamas visām dalībvalstīm, ERAF atbalstītas intervences mājokļu jomā attiecas tikai uz dalībvalstīm, kas pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā vai vēlāk, ievērojot Regulas Nr. 1080/2006 7. panta 2. punktā un Komisijas Regulas Nr. 1828/2009 47. punktā izklāstītos nosacījumus.

Kā paskaidrots iepriekš, šie nosacījumi nav pietiekami, lai novērstu konkrēto mājokļu problēmu nelabvēlīgos apstākļos esošās kopienās. Jānorāda, ka ELFLA jau ir iesaistījies lauku rajonu mājokļu problēmu risināšanā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (piemēram, 3. ass "Dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošana" – 52. panta b) punkta ii) daļa "ciematu atjaunošana un attīstība").

Mājokļu intervences lauku rajonos nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošu kopienu labā, kuras atbalsta ELFLA un ERAF un kuras īsteno ar integrēto pieeju, kurā atbalstu var sniegt arī ESF, būtiski palielinās pieejamo finansiālo atbalstu. Dalībvalstu kompetencē būs integrētās pieejas ietvaros noteikt fondu savstarpējo komplementaritāti, lai optimizētu sinerģijas efektu.

- **Atbilstība pārējiem Eiropas Savienības politikas virzieniem un mērķiem**

Priekšlikums pilnībā atbilst ES politikas mērķiem diskriminācijas novēršanas, vienlīdzīgu iespēju, ekonomiskās un sociālās kohēzijas, reģionu attīstības un teritoriālās kohēzijas jomā.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās metodes, galvenās mērķnozares un vispārīgs respondentu raksturojums

Vairākkārt notikušas neformālas apspriedes ar valsts iestādēm, kā arī nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu pārstāvjiem un Eiropas Parlamenta locekļiem par iespējām, kas nelabvēlīgos apstākļos esošām kopienām paredzētas ERAF regulas 7. panta 2. punktā, šķēršļiem un dažādajām iespējām tos novērst.

Atbilžu kopsavilkums un tas, kā tās ņemtas vērā

Pēc visām apspriešanām risinājumi, kuru pamatā ir Regulas Nr. 1080/2006 interpretēšana, nav pietiekami.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums atļauj ERAF finansiālo atbalstu mājokļu intervencēm gadījumos, kad nelabvēlīgos apstākļos esošas kopienas dzīvo ārkārtīgi nabadzīgos apstākļos un sociālās atstumtības līmenis ir augsts. Tas nebūtu iespējams, negrozot pašreizējo tiesisko regulējumu.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

- **Ierosināto pasākumu kopsavilkums**

Ierosinātie grozījumi 7. panta 2. punktā Regulai (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu ir paredzēti, lai atļautu un vienkāršotu mājokļu intervences nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā jaunajās dalībvalstīs gadījumos, kad pašreizējie noteikumi nav piemērojami. Ņemot vērā intervences sarežģītību, ir svarīgi, lai dalībvalstu iestādes izmantotu integrētu pieeju.

Turklāt vienkāršošanas labad ir ierosināti nelieli grozījumi pašreizējo noteikumu formulējumā.

- **Juridiskais pamats**

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu 7. panta 2. punktā noteikti atbilstības kritēriji, ko piemēro mājokļu jomā jaunajās dalībvalstīs.

- **Subsidiaritātes princips**

Priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam tiktāl, cik tas paplašina jauno dalībvalstu iespējas sniegt atbalstu mājokļu intervencēm nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā veidā, ko tās uzskata par piemērotu, vienlaikus ievērojot integrēto pieeju kā intervences minimālo nosacījumu. Tādējādi intervences būs atbilstošākas katras kopienas konkrētajām vajadzībām, pamatā izmatojot kopīgu metodi.

- **Proporcionalitātes princips**

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam, jo tas atļauj ERAF atbalstu tikai mājokļu jomā nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā un gadījumos, kad patlaban spēkā esošie noteikumi nav piemērojami. Šī intervence attiecas tikai uz dalībvalstīm, kurās patlaban ir šāda problēma.

- **Juridisko instrumentu izvēle**

Ierosinātais juridiskais instruments: regula.

Komisija jau ir izmantojusi iespējas, ko sniedz spēkā esošie tiesību akti. Pat visplašāk interpretējot pašreizējos noteikumus, kas paredz ierobežotu atbilstību, nav atļautas ne mājokļu intervences ārpus pilsētām, ne arī esošu patversmju aizstāšana ar mājokļiem nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā, kuras dzīvo jaunajās dalībvalstīs.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Kopienas budžetu.

Priekšlikums

2009/0105 (COD)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. .../2009,

ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu attiecībā uz nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu atbalstam paredzētas mājokļu intervences atbilstību

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 162. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu[5],

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[6],

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu[7],

rīkojoties saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru,

tā kā:

(1) Lai veicinātu Kopienas ekonomisko un sociālo kohēziju, ir jāatbalsta ierobežotas intervences tādu esošu ēku atjaunošanai, kuras izmanto kā mājokļus dalībvalstīs, kas pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā vai vēlāk. Šīs intervences var veikt saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti 7. panta 2. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regulā (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Regulas (EK) Nr. 1783/1999 atcelšanu[8].

(2) Izdevumi ir jāplāno saistībā ar integrētu pilsētu attīstības darbību vai prioritāru virzienu apgabaliem, kuros vērojama vai draud fiziska stāvokļa pasliktināšanās un sociāla atstumtība. Skaidrības labad ir jāvienkāršo nosacījumi par mājokļu intervenču veikšanu pilsētā. Tāpēc izdevumi par mājokļu intervencēm ir jāplāno, ņemot vērā dažādus parametrus neatkarīgi no finansējuma avota. Jānorāda arī, ka atbilstīgi ir tikai izdevumi par intervencēm esošās ēkās.

(3) Dalībvalstīs, uz kurām attiecas Regulas (EK) Nr. 1080/2006 7. panta 2. punkts, daudzas nelabvēlīgos apstākļos esošas kopienas dzīvo arī ārpus pilsētām. Tādēļ ir jāpaplašina izdevumu atbilstība, iekļaujot mājokļu intervences minēto kopienu labā, kuras dzīvo lauku rajonos.

---

5 OV C [..], [..], [..]. lpp.
6 OV C [..], [..], [..]. lpp.
7 OV C [..], [..], [..]. lpp.
8 OV L 210, 31.7.2006., 1. lpp.

(4) Neatkarīgi no tā vai šīs kopienas atrodas pilsētā vai lauku rajonos, ņemot vērā to ārkārtīgi nabadzīgos dzīves apstākļus, jānosaka, ka atbilstīgi ir arī izdevumi par esošu ēku aizstāšanu ar jaunceltām ēkām.

(5) Atbilstoši Kopējo romu iekļaušanas pamatprincipu otrajam principam, ko Padome vairakkārt uzsvēra savos 2009. gada 8. jūnija secinājumos par romu iekļaušanu, mājokļu intervencēs, kas vērstas īpaši uz kādu grupu, nevar izslēgt citus cilvēkus līdzīgā sociālekonomiskā situācijā.

(6) Saskaņā ar Kopējo pamatprincipu pirmo principu, lai ierobežotu segregācijas risku, mājokļu intervences nelabvēlīgos apstākļos esošu kopienu labā jāveic, ievērojot integrēto pieeju, kurā ietilpst darbības it īpaši izglītības, veselības, sociālo lietu, nodarbinātības un drošības jomā.

(7) Pašreizējais tiesiskais regulējums paredz, ka mājokļu intervencēm paredzēto apgabalu izraudzīšanas kritērijiem var piemērot vienkāršošanas procedūru. Ņemot vērā mājokļu situācijas daudzveidību dalībvalstīs, šie kritēriji jānosaka decentralizēti. Tāpēc Komisijai nav jāpieņem šādi kritēriji.

(8) Tāpēc attiecīgi jāgroza Regula (EK) Nr. 1080/2006,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 1080/2006 7. panta 2. punktu aizstāj ar šādu.

"2. Izdevumi saistībā ar mājokļiem, izņemot izdevumus saistībā ar energoefektivitāti un atjaunojamas enerģijas izmantošanu, kā minēts 1.a punktā, ir atbilstīgi tikai dalībvalstīs, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā vai vēlāk, ja ir ievēroti šādi nosacījumi.

a) Izdevumi ir plānoti vienā no šīm kategorijām:

i) saistībā ar integrētu pilsētu attīstības pieeju apgabaliem, kuros vērojama vai draud fiziska stāvokļa pasliktināšanās un sociāla atstumtība;

ii) saistībā ar integrētu pieeju attiecībā uz nelabvēlīgos apstākļos esošām kopienām.

b) Līdzekļi mājokļu izdevumiem ir augstākais 3 % no ERAF piešķīruma attiecīgajām darbības programmām vai 2 % no kopējā ERAF piešķīruma.

Pirmās daļas a) apakšpunkta i) daļas nolūkiem izdevumi var būt tikai par vienu no šādām intervencēm:

- esošu daudzģimeņu mājokļu kopējo platību atjaunošana;

- valsts iestādēm vai bezpeļņas organizācijām piederošu ēku atjaunošana un izmantošanas veida maiņa, lai izmitinātu ģimenes ar nelieliem ienākumiem vai cilvēkus ar īpašām vajadzībām.

Pirmās daļas a) apakšpunkta ii) daļas nolūkiem intervencēs var ietilpt esošu mājokļu aizstāšana uz jaunceltām ēkām.

Komisija var pieņemt sarakstu ar kritērijiem, kas vajadzīgi, lai noteiktu apgabalus, kas minēti a) apakšpunkta i) daļā, un sarakstu ar atbilstīgiem intervences pasākumiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006, 103. panta 3. punktā minēto procedūru."

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*
[...]	*[...]*